

سرمایه گذاری مستقیم خارجی^۱ در ایران و جهان

سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک مناطق جغرافیایی و اقتصاد

• جریانات ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی^۲

در سال ۲۰۱۳، علی رغم برخی از بی ثباتی ها در سرمایه گذاری های بین المللی که در اثر انتظارات نسبت به کاهش تدریجی سیاست تسهیل مقداری^۳ در ایالات متحده شکل گرفت، جریان سرمایه گذاری خارجی^۴ کل جهان روند صعودی در پیش گرفت و با ۹ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۱۲ به ۱,۴۵ تریلیون دلار رسید (جدول (۱)). جریانات سرمایه گذاری مستقیم خارجی در هر سه گروه اصلی اقتصادی - کشورهای توسعه یافته، در حال توسعه و در حال گذار - در سال مذکور افزایش پیدا کرد (جدول (۱)). اگرچه سهم اقتصادهای توسعه یافته از کل جریانات سرمایه گذاری مستقیم خارجی پایین باقی مانده است (نمودار (۱))، انتظار می رود که سهم این گروه از کشورها طی سه سال آینده افزایش یابد و به ۵۲ درصد برسد.

۱. کشورهای در حال توسعه

✓ آسیا

کشورهای در حال توسعه آسیایی، در سال ۲۰۱۳ بزرگترین دریافت کننده سرمایه گذاری مستقیم خارجی باقی ماندند. به جز آسیای غربی که برای پنجمین دوره متوالی با کاهش سرمایه گذاری خارجی روبرو شد، تمام مناطق آسیایی در این سال افزایش در سرمایه گذاری خارجی را تجربه کردند. عدم وجود معاملات بزرگ در غرب آسیا و وخیم تر شدن بی ثباتی در بسیاری از مناطق آن، باعث بروز نااطمینانی شد و اثر منفی بر سرمایه گذاری در این منطقه گذاشت. سطح بالای جریان های سرمایه ای به شرق آسیا در سال ۲۰۱۳، ناشی از جریان های ورودی به کشور چین بود که دومین کشور دریافت کننده سرمایه گذاری خارجی در جهان در همین سال می باشد. (جدول (۱))

✓ آمریکای لاتین و کارائیب

جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی به آمریکای لاتین و کارائیب، پس از باقی ماندن در یک سطح بالا و باثبات در سال ۲۰۱۲، با ۱۴ درصد افزایش به ۲۹۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ رسید. بر خلاف سه سال گذشته که آمریکای جنوبی بزرگترین دریافت کننده سرمایه گذاری مستقیم خارجی در منطقه بود، در سال ۲۰۱۳ جریان ورودی به آمریکای مرکزی به شدت افزایش یافت. علت عمده کاهش جریان ورودی سرمایه به

^۱ Foreign Direct Investment (FDI)

^۲ FDI Inflows

^۳ Quantitative Easing

^۴ FDI Flows

معاونت بررسی های اقتصادی

آمریکای جنوبی، کاهش سرمایه گذاری در شیلی بود که دومین کشور دریافت کننده سرمایه گذاری خارجی آمریکای جنوبی در سال ۲۰۱۲ محسوب می شد. (جدول (۱))

✓ آفریقا

جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در آفریقا در سال ۲۰۱۳، ۴ درصد افزایش یافت و به ۵۷ میلیارد دلار رسید. کشورهای جنوبی آفریقا مخصوصاً آفریقای جنوبی، سطح بالایی از جریان های ورودی سرمایه گذاری را در این سال تجربه نمودند. در حالی که مراکش و سودان ارقام بالایی را برای رشد سرمایه گذاری مستقیم خارجی به ثبت رساندند، تداوم تنش های سیاسی و اجتماعی در آفریقای شمالی، منجر به کاهش سرمایه گذاری مستقیم خارجی گردید (جدول (۱)).

۲. کشورهای توسعه یافته

✓ اروپا

در سال ۲۰۱۳ جریان های ورودی سرمایه گذاری به اروپا نسبت به سال ۲۰۱۲ سه درصد افزایش پیدا کرد. در اتحادیه اروپا، آلمان، اسپانیا و ایتالیا بهبودهای بزرگی را در جریان های ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۱۳ تجربه کردند. در اسپانیا هزینه پایین نیروی کار منجر به جذب سرمایه گذاری شرکت های فراملی (چند ملیتی)^۵ در بخش صنعت گردید.^۶ بزرگ ترین کاهش ها در جریان های ورودی سرمایه گذاری، در فرانسه، مجارستان، سوئیس و انگلستان مشاهده گردید. (جدول (۱))

✓ آمریکای شمالی

جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی به آمریکای شمالی در سال ۲۰۱۳، ۲۳ درصد افزایش پیدا کرد که بخش زیادی از این جریان ورودی مربوط به سرمایه گذاران آسیایی بوده است. همچنین جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی به ایالات متحده آمریکا ۱۷ درصد افزایش یافت که منعکس کننده نشانه های بهبود اقتصادی آمریکا در چند سال اخیر است. (جدول (۱)).

۳. اقتصادهای در حال گذار^۷

جریان های ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در اقتصادهای در حال گذار با رشد ۲۸ درصد در سال ۲۰۱۳، به ۱۰۸ میلیارد دلار رسید که بخش اعظم آن مربوط به کشور روسیه می باشد. جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشور روسیه با ۵۷ درصد افزایش به ۷۹ میلیارد دلار رسید و برای اولین بار آن را تبدیل به سومین کشور دریافت کننده سرمایه گذاری مستقیم خارجی در جهان نمود. (جدول (۱))

^۵ Transnational Corporations (TNCs)

^۶ یک شرکت فراملی به طور کلی شرکتی است که از یک سری شرکت های زیرمجموعه در کشورهای مختلف تشکیل شده است که تحت یک سیستم واحد تصمیم گیری عمل می کنند و دارای سیاست های منسجم و استراتژی های مشترک هستند. (آنکتاد، ۲۰۱۴)

^۷ Transition Economies

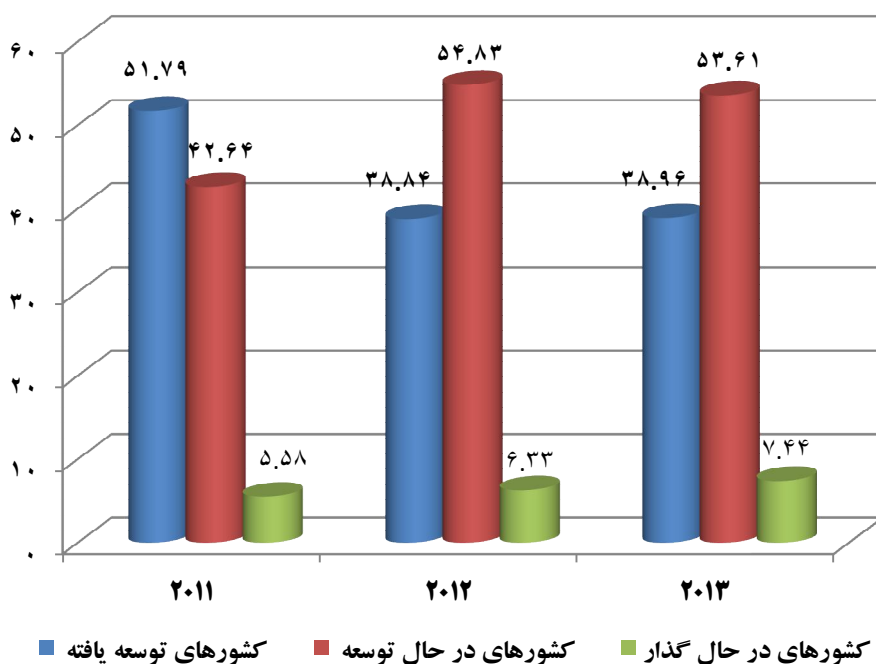
معاونت بررسی های اقتصادی

جدول (۱): جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک منطقه جغرافیایی و اقتصاد، (ارزش به میلیارد دلار، رشد نسبت به سال قبل)

۲۰۱۱		۲۰۱۲			۲۰۱۳			
سهم %	ارزش	سهم %	رشد %	ارزش	سهم %	رشد %	ارزش	
۱۰۰,۰	۱۷۰۰,۱	۱۰۰,۰	-۲۱,۷	۱۳۳۰,۳	۱۰۰,۰	۹,۲	۱۴۵۲,۰	جهان
۵۱,۸	۸۸۰,۴	۳۸,۸	-۴۱,۳	۵۱۶,۷	۳۹,۰	۹,۵	۵۶۵,۶	کشورهای توسعه یافته
۳۱,۷	۵۳۸,۹	۱۸,۴	-۵۴,۷	۲۴۴,۱	۱۷,۳	۲,۸	۲۵۰,۸	اروپا
۱۵,۵	۲۶۳,۴	۱۵,۳	-۲۲,۷	۲۰۳,۶	۱۷,۲	۲۲,۷	۲۴۹,۹	آمریکای شمالی
۴۲,۶	۷۲۴,۸	۵۴,۸	۰,۶	۷۲۹,۴	۵۳,۶	۶,۷	۷۷۸,۴	کشورهای در حال توسعه
۲,۸	۴۸,۰	۴,۲	۱۴,۹	۵۵,۲	۳,۹	۳,۷	۵۷,۲	آفریقا
۲۵,۳	۴۳۰,۶	۳۱,۲	-۳,۶	۴۱۵,۱	۲۹,۴	۲,۷	۴۲۶,۴	آسیا
۱۳,۷	۲۳۳,۴	۱۶,۳	-۷,۱	۲۱۶,۷	۱۵,۲	۲,۰	۲۲۱,۱	آسیای شرقی
۵,۹	۹۹,۶	۸,۸	۱۸,۰	۱۱۷,۵	۸,۶	۶,۸	۱۲۵,۵	جنوب شرقی آسیا
۲,۶	۴۴,۴	۲,۴	-۲۶,۸	۳۲,۴	۲,۵	۹,۶	۳۵,۶	آسیای جنوبی
۳,۱	۵۳,۲	۳,۶	-۸,۹	۴۸,۵	۳,۱	-۸,۶	۴۴,۳	آسیای غربی
۱۴,۴	۲۴۳,۹	۱۹,۲	۴,۹	۲۵۵,۹	۲۰,۱	۱۴,۲	۲۹۲,۱	آمریکای لاتین و کارائیب
۰,۱	۲,۳	۰,۳	۴۴,۵	۳,۳	۰,۲	-۱۸,۲	۲,۷	اقیانوسیه
۵,۶	۹۴,۸	۶,۳	-۱۱,۲	۸۴,۲	۷,۴	۲۸,۳	۱۰۸,۰	کشورهای در حال گذار

منبع: آتکناد، ۲۰۱۴

نمودار (۱): سهم از کل جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی جهانی
درصد

منبع: آتکناد، ۲۰۱۴

• جریانات خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی^۸

در سال ۲۰۱۳ جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی جهانی با ۵ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۱,۴۱ تریلیون دلار رسید (جدول (۲)). سرمایه گذاران کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای در حال گذار، در پاسخ به رشد سریع تر اقتصادی، آزادسازی سرمایه گذاری و افزایش جریان های درآمدی ناشی از قیمت های بالای کالاها^۹، به تداوم گسترش سرمایه گذاری های خارج مرزی خود پرداختند. این گروه از اقتصادها در سال ۲۰۱۳، ۳۹ درصد از کل جریان خروجی سرمایه گذاری جهانی را تشکیل دادند (نمودار (۲))، در حالی که سهم این گروه ۱۵ سال پیش هفت درصد بود. در مقابل، شرکت های فراملی اقتصادهای توسعه یافته به رویکرد منتظر ماندن و نگاه کردن^{۱۰} ادامه دادند و همانند سال ۲۰۱۲، میزان سرمایه گذاریشان در سطح پایینی باقی ماند. در سال ۲۰۱۳ جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی از کشورهای توسعه یافته نسبت به سال ۲۰۱۲ تغییری نکرد و در سطح ۸۵۷ میلیارد دلار باقی ماند که از نقطه اوج میزان سرمایه گذاری خود که در سال ۲۰۰۷ روی داد، ۵۵ درصد کمتر است.

۱. کشورهای توسعه یافته

✓ آمریکای شمالی

^۸ FDI Outflows

^۹ High Commodity Prices

^{۱۰} Wait And See

معاونت بررسی های اقتصادی

سرمایه گذاری ها از بزرگترین سرمایه گذار یعنی ایالات متحده ۸ درصد کاهش پیدا کرد و به ۳۳۸ میلیارد دلار رسید. این کاهش ناشی از کم شدن سرمایه گذاری های ادغامی و اکتسابی^{۱۱} برون مرزی و وام های درون شرکتی^{۱۲} منفی بود. ^{۱۳} شرکت های فراملی آمریکایی در سال ۲۰۱۳ به جمع آوری مجدد درآمدهای سرمایه گذاری شده خود در خارج از کشور ادامه دادند.

✓ اروپا

جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی از اتحادیه اروپا ۵ درصد افزایش یافت و به ۲۵۰ میلیارد دلار رسید، در حالی که جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی از کل اروپا ۱۰ درصد افزایش یافت و به ۳۲۹ میلیارد دلار رسید. کشور سوئیس با ۶۰ میلیارد دلار، در سال ۲۰۱۳ بزرگترین سرمایه گذار اروپا شناخته شد که این افزایش سرمایه گذاری ناشی از دو برابر شدن سودهای انباشته در خارج و وام های بین شرکتی بود.

۲. کشورهای در حال توسعه**✓ آسیا**

در سال ۲۰۱۳ سرمایه گذاری کشورهای آسیایی ۸ درصد افزایش پیدا کرد و به ۳۲۶ میلیارد دلار رسید. در این سال، بین روند سرمایه گذاری مناطق مختلف آسیایی واگرایی ایجاد شد. شرکت های فراملی کشورهای آسیای شرقی و کشورهای جنوب شرقی آسیا به ترتیب رشد ۷ درصدی و ۵ درصدی را تجربه کردند، در حالی که جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی از آسیای غربی به دو سوم مقدار قبلی کاهش پیدا کرد و فعالیت های شرکت های فراملی آسیای جنوبی به سه چهارم مقدار قبلی رسید.

✓ آفریقا

جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی از کشورهای آفریقایی با رشد ۳,۴۸ درصدی در سال ۲۰۱۳، به ۱۲ میلیارد دلار رسید و باعث شد که این کشورها ۸۸ درصد از کل جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی را در سال مذکور تشکیل دهند.

✓ آمریکای لاتین و کارائیب

جریان های سرمایه گذاری مستقیم خارجی از آمریکای لاتین و کارائیب با ۸ درصد کاهش به ۱۱۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ رسید. دو عامل اصلی بیشتر از عوامل دیگر در این کاهش نقش داشته اند. کاهش در سرمایه گذاری های ادغامی و اکتسابی برون مرزی و افزایش شدید بازپرداخت های وام شرکای خارجی کشورهای برزیل و شیلی به شرکت های مادر در این کشورها.

۳. اقتصادهای در حال گذار

^{۱۱} merger and acquisition (M&A)

^{۱۲} Intra-company Loans

^{۱۳} منابع سرمایه گذاری مستقیم خارجی بر حسب اجزاء، به موارد آورده نقدی سهامداران (Equity Capital)، وام های بین شرکتی (Intra-Company Loans) و سود انباشته (Reinvested Earnings) تقسیم می شود و بر حسب نوع ورود به کشور مقصد به سرمایه گذاری های Greenfield و (M&A) تقسیم بندی می شود که در مورد هر یک از این ها در انتهای گزارش، توضیح مختصری داده خواهد شد.

معاونت بررسی های اقتصادی

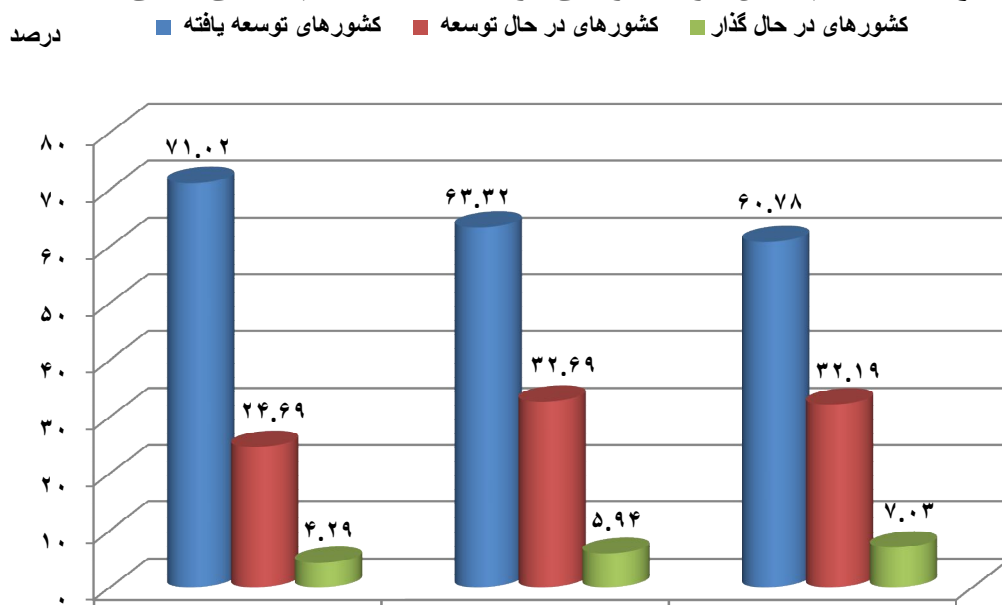
جریان های سرمایه گذاری مستقیم خارجی از اقتصادهای در حال گذار با رشد شگفت انگیز ۸۴ درصد به ۹۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ رسید. همانند سال های گذشته شرکت های فراملی روسیه، قزاقستان و آذربایجان، به ترتیب بیشترین نقش را در پروژه های سرمایه گذاری مستقیم خارجی داشته اند. ارزش سرمایه گذاری های ادغامی و اکتسابی برون مرزی شرکت های فراملی این منطقه نیز در این سال، افزایش زیادی پیدا کرد. جدول (۲): جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک منطقه جغرافیایی و اقتصاد، (ارزش به میلیارد دلار، رشد نسبت به سال قبل)

۲۰۱۱		۲۰۱۲		۲۰۱۳		ارزش	رشد %	سهم %
ارزش	سهم %	رشد %	سهم %	ارزش	رشد %			
۱۷۱۱,۷	۱۰۰,۰	-۲۱,۳	۱۰۰,۰	۱۳۴۶,۷	۴,۸	۱۴۱۰,۷		جهان
۱۲۱۵,۷	۶۳,۳	-۲۹,۸	۶۳,۳	۸۵۲,۷	۰,۶	۸۵۷,۵		کشورهای توسعه یافته
۶۵۳,۰	۲۲,۲	-۵۴,۱	۲۲,۲	۲۹۹,۵	۹,۸	۳۲۸,۷		اروپا
۴۳۸,۹	۳۱,۴	-۳,۷	۳۱,۴	۴۲۲,۴	-۹,۸۱	۳۸۰,۹		آمریکای شمالی
۴۲۲,۶	۳۲,۷	۴,۲	۳۲,۷	۴۴۰,۲	۳,۲	۴۵۴,۱		کشورهای در حال توسعه
۶,۸	۰,۹	۷۷,۲	۰,۹	۱۲,۰	۳,۵	۱۲,۴		آفریقا
۳۰۴,۳	۲۲,۴	-۰,۷	۲۲,۴	۳۰۲,۱	۷,۹	۳۲۶,۰		آسیا
۲۱۳,۲	۱۶,۴	۳,۳	۱۶,۴	۲۲۰,۲	۷,۲	۲۳۶,۱		آسیای شرقی
۵۶,۴	۴,۰	-۴,۴	۴,۰	۵۳,۸	۴,۷	۵۶,۴		جنوب شرقی آسیا
۱۳,۰	۰,۷	-۲۹,۶	۰,۷	۹,۱	-۷۳,۷	۲,۴		آسیای جنوبی
۲۱,۷	۱,۴	-۱۲,۶	۱,۴	۱۹,۰	۶۳,۹	۳۱,۱		آسیای غربی
۱۱۰,۶	۹,۲	۱۲,۵	۹,۲	۱۲۴,۴	-۷,۸۷	۱۱۴,۶		آمریکای لاتین و کارائیب
۰,۹	۰,۱	۸۰,۰	۰,۱	۱,۷	-۳۶,۶۲	۱,۰		اقیانوسیه
۷۳,۴	۵,۹	۹,۰	۵,۹	۵۳,۸	۲۴,۰	۹۹,۲		کشورهای در حال گذار

منبع: آتکناد، ۲۰۱۴

معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار (۲): سهم از کل جریان خروجی سرمایه گذاری مستقیم خارجی جهانی

منبع: آتکناد، ۲۰۱۴

سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی جهان

بخش اولیه

در سطح جهانی ارزش سرمایه گذاری های سبز و ادغامی و اکتسابی در بخش اولیه، در سال ۲۰۱۳ افزایش پیدا کرد.

در کشورهای در حال توسعه، ارزش پروژه های سبز مربوط به بخش اولیه دوبرابر شد، به طوری که از ۱۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ به ۲۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ رسید. بر اساس جدول (۳)، با توجه به ارزش کل سرمایه گذاری های گرین فیلد در بخش اولیه در سال ۲۰۱۳ (۲۹ میلیارد دلار)، کشورهای در حال توسعه بیشترین سهم را از این نوع سرمایه گذاری در سال مذکور، به خود اختصاص داده اند. ارزش سرمایه گذاری های ادغامی و اکتسابی نیز در کشورهای در حال توسعه افزایش یافت، به طوری که از ۲٫۵- میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ به ۲۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ رسید.

بخش صنعت

سرمایه گذاری در بخش صنعت در سال ۲۰۱۳، با کاهش کوچکی در پروژه های گرین فیلد (۴-٪) و افزایش بزرگ تری در پروژه های ادغامی و اکتسابی (۱۱٪)، نسبتاً باثبات باقی ماند.

در مورد پروژه های سبز، افزایش شدیدی در سرمایه گذاری در صنایع پوشاک و نساجی مشاهده گردید، ولی در مقابل، کاهش قابل توجهی در سرمایه گذاری در صنایع خودرو در سال ۲۰۱۳ ثبت شد.

معاونت بررسی های اقتصادی

در مورد پروژه های ادغامی و اکتسابی، تفاوت زیادی بین کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته وجود داشت. در حالی که ارزش پروژه های ادغامی و اکتسابی در کشورهای توسعه یافته، بیشتر از ۲۰ درصد کاهش پیدا کرد، کشورهای در حال توسعه رشد زیادی را در این پروژه ها تجربه کردند که این رشد، بیشتر ناشی از سرمایه گذاری در صنایع مواد غذایی، سبزیجات و توتون و تنباکو بوده است.

بخش خدمات

بخش خدمات، همچنان بیشترین سهم را از پروژه های سبز و ادغامی و اختصاصی در سال ۲۰۱۳، به خود اختصاص داد. ارزش پروژه های سبز در بخش مذکور افزایش ۱۰ درصدی داشت، در حالی که ارزش سرمایه گذاری های ادغامی و اکتسابی، کاهش ۱۰ درصدی را در این سال تجربه کرد. همانند بخش اولیه، افزایش ارزش پروژه های سبز نیز در بخش خدمات، ناشی از سرمایه گذاری های کشورهای در حال توسعه بوده است. به طور کلی موتور رشد سرمایه گذاری های سبز در کشورهای در حال توسعه در سال ۲۰۱۳، بخش خدمات بوده است.

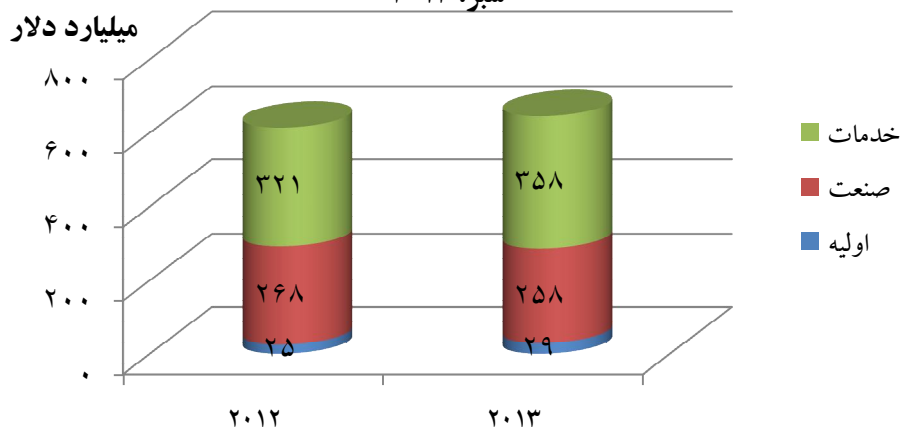
جدول (۳): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی، جهان، ۲۰۱۳، میلیارد دلار، درصد

ادغامی و اکتسابی		سبز		ادغامی و اکتسابی		سبز				
				۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳			
سهم	ارزش	سهم	رشد	ارزش	سهم	ارزش	سهم	رشد	ارزش	
۲۰	۵۳	۲۰	۳۰	۶۸	۴	۲۵	۴	۲۰	۲۹	اولیه
۳۰	۱۱۳	۴۰	۱۰	۱۳۶	۴۴	۳۶۸	۴۰	-۴	۲۵۸	صنعت
۵۰	۱۶۷	۴۰	-۱۰	۱۵۵	۵۲	۳۳۱	۵۶	۱۰	۳۵۸	خدمات

منبع: آنگناده، ۲۰۱۴

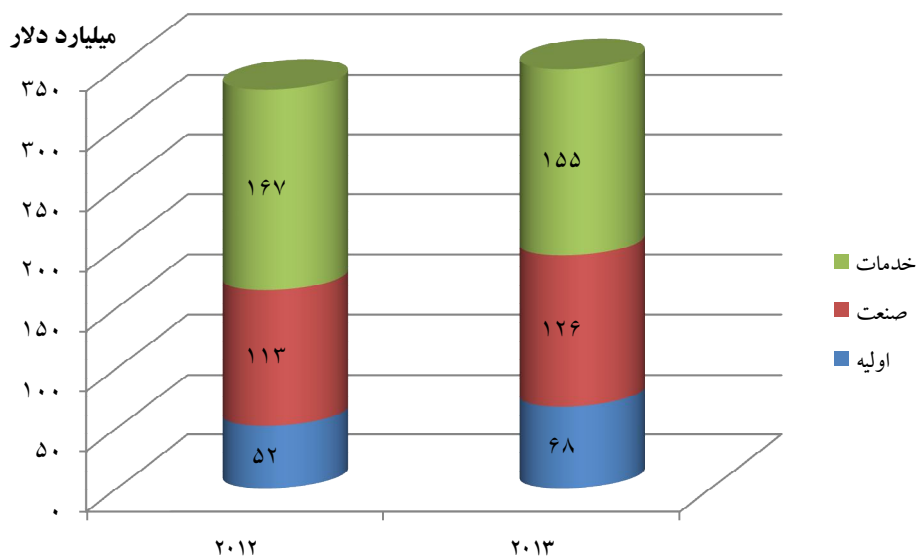
نمودار (۳): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش، جهان،

سبز، ۲۰۱۳

منبع: آنگناده، ۲۰۱۴

نمودار (۴): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش، جهان، ادغامی و اکتسابی، ۲۰۱۳

منبع: آنتناتاد، ۲۰۱۴

۱. کشورهای در حال توسعه

✓ آفریقا

همان طور که در جدول (۴) و نمودارهای (۵) و (۶) مشاهده می شود، بخش خدمات قاره آفریقا بیشترین سهم را از جریان ورودی سرمایه گذاری پروژه های سبز^{۱۴} (دوستدار محیط زیست) داراست. در اصل در سال ۲۰۱۳، بیشتر سرمایه گذاری ها در بخش های ساختمان، آب و برق و گاز، خدمات بازرگانی و مخابرات متمرکز شدند. کاهش ارزش پروژه های سرمایه گذاری سبز در بخش صنعت، ناشی از کاهش شدید جریانات سرمایه گذاری در صنایع منبع محور^{۱۵} در سال ۲۰۱۳ مانند زغال سنگ و محصولات نفتی بوده است. داده های سرمایه گذاری ادغامی و اکتسابی برون مرزی افزایش شدیدی را در بخش صنعت نشان می دهد که این افزایش ناشی از هدف گذاری صنعت فرآوری مواد غذایی، مواد ساختمانی (محصولات کانی غیرفلزی) و صنایع دارویی بوده است.

جدول (۴): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی در آفریقا، میلیون دلار

^{۱۴} Greenfield

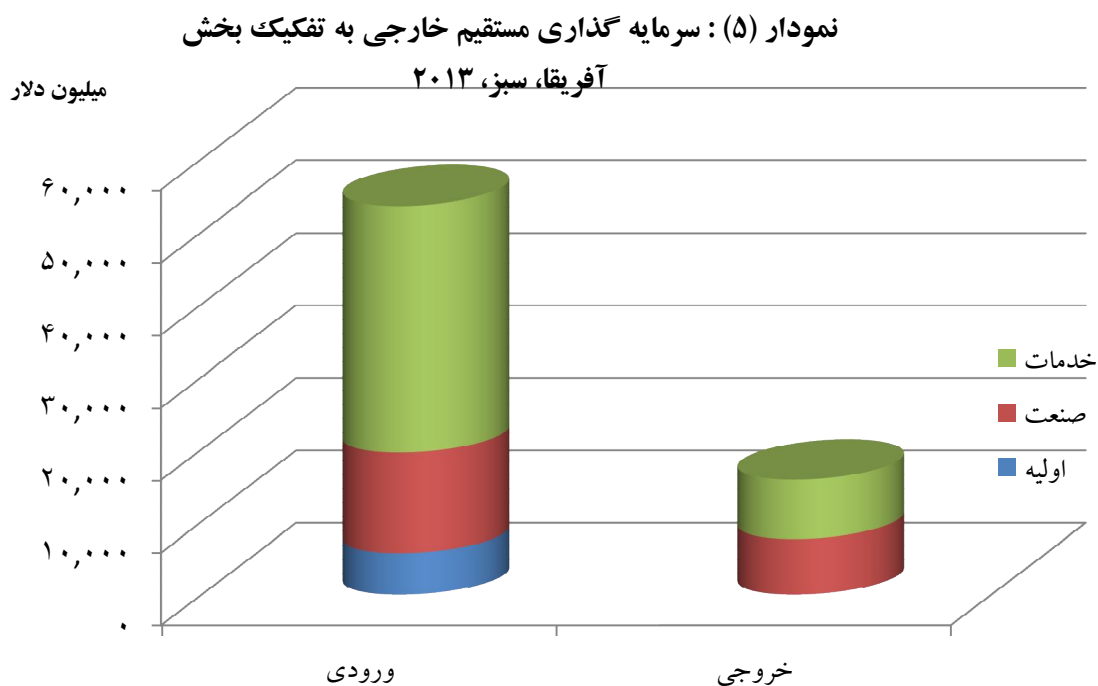
^{۱۵} Resource-Based Industries

معاونت بررسی های اقتصادی

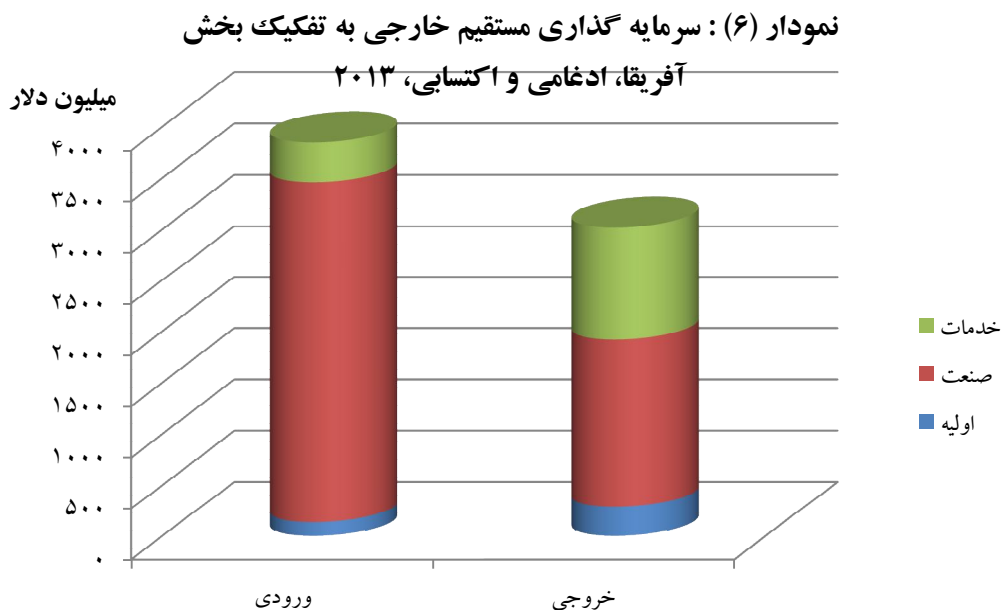
ادغامی و اکتسابی				سبز				
خروجی		ورودی		خروجی		ورودی		
۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	
۶۲۹	۳۰۱۹	-۱۲۵۴	۳۸۴۸	۷۷۶۴	۱۵۸۰۷	۴۷۴۵۵	۵۳۵۹۶	مجموع
۳۰۸	۲۸۹	-۱۱۲۵	۱۳۵	۴۵۵	۷	۷۴۷۹	۵۷۳۵	اولیه
۱۵۱۸	۱۶۳۲	۲۳۱	۳۳۲۶	۴۰۱۳	۷۶۲۴	۲۱۱۲۹	۱۳۸۵۱	صنعت
-۱۱۹۷	۱۰۹۸	-۳۶۰	۳۸۷	۳۲۹۶	۸۱۷۷	۱۸۸۴۷	۳۴۰۱۰	خدمات

منبع: آنتن‌تاد، ۲۰۱۴

منبع: آنتن‌تاد، ۲۰۱۴

معاونت بررسی های اقتصادی

منبع: آنتکاد، ۲۰۱۴

✓ آسیای شرقی و جنوب شرقی

جریان های سرمایه گذاری مستقیم خارجی درون منطقه ای در آسیای شرقی و جنوب شرقی در سال ۲۰۱۳ افزایش یافت و بیشتر این سرمایه گذاری ها بر بخش های زیربنایی و بخش صنعت متمرکز گردید. در جدول (۵) و نمودارهای (۷) و (۸) سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی برای آسیای شرقی و جنوب شرقی نشان داده شده است.

جدول (۵): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی در آسیای شرقی و جنوب شرقی، میلیون دلار

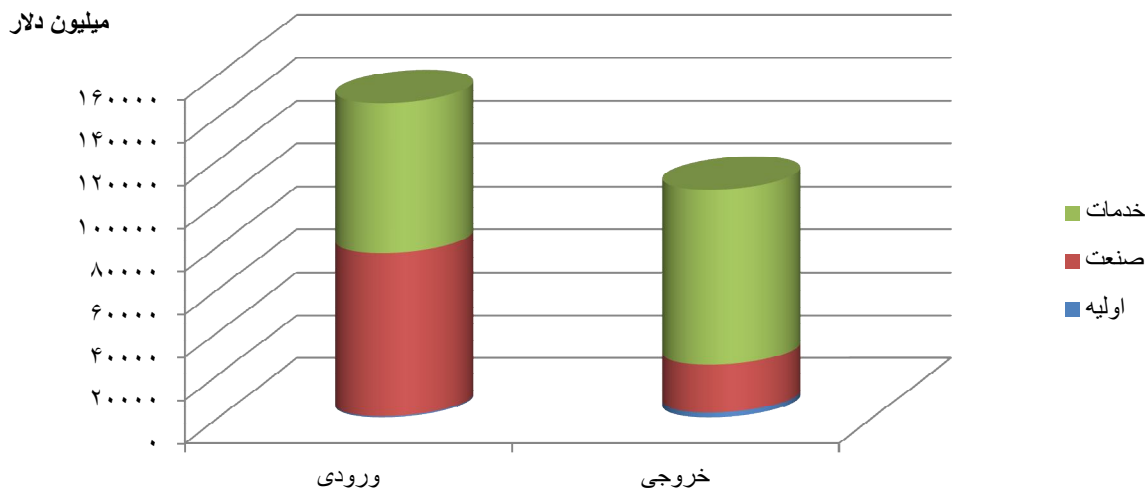
ادغامی و اکتسابی				سبزی				
خروجی		ورودی		خروجی		ورودی		
۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	
۷۸۷۳۶	۹۸۲۱۷	۲۲۳۷۷	۴۰۶۵۵	۱۱۰۳۹۳	۱۰۶۰۶۷	۱۴۷۳۰۳	۱۴۶۴۶۵	مجموع
۱۰۵۷۸	۱۰۹۰۲	۸۳۱	۱۶-۳۴۸۹	۳۰۲۲	۲۱۹۵	۳۶۳	۵۹۳	اولیه
۱۲۹۵۶	۶۳۷۶	۱۲۷۰۲	۱۹۰۱۷	۴۳۷۳۸	۲۲۲۸۵	۷۰۲۹۸	۷۶۱۹۳	صنعت
۵۵۲۰۳	۸۰۹۳۹	۸۸۴۴	۲۵۱۲۸	۶۳۶۳۲	۸۱۵۸۸	۷۶۶۴۱	۶۹۶۷۹	خدمات

منبع: آنتکاد، ۲۰۱۴

^{۱۶} در مورد مفهوم منفی بودن ارقام سرمایه گذاری مستقیم خارجی، در قسمت ضمیمه توضیح داده خواهد شد.

معاونت بررسی های اقتصادی

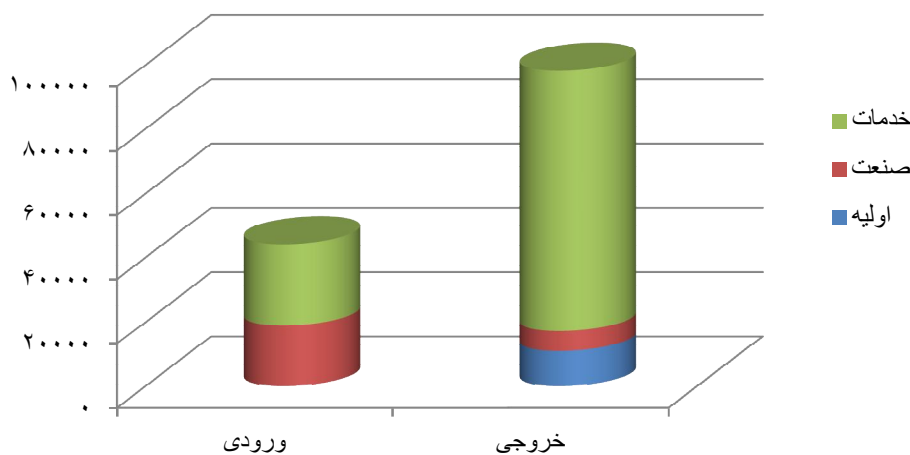
نمودار (۷) : سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش آسیای شرقی و جنوب شرقی، سبز، ۲۰۱۳

منبع : آنگناد، ۲۰۱۴

نمودار (۸) : سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش آسیای شرقی و جنوب شرقی، ادغامی و اکتسابی، ۲۰۱۳

میلیون دلار

منبع : آنگناد، ۲۰۱۴

✓ آسیای جنوبی

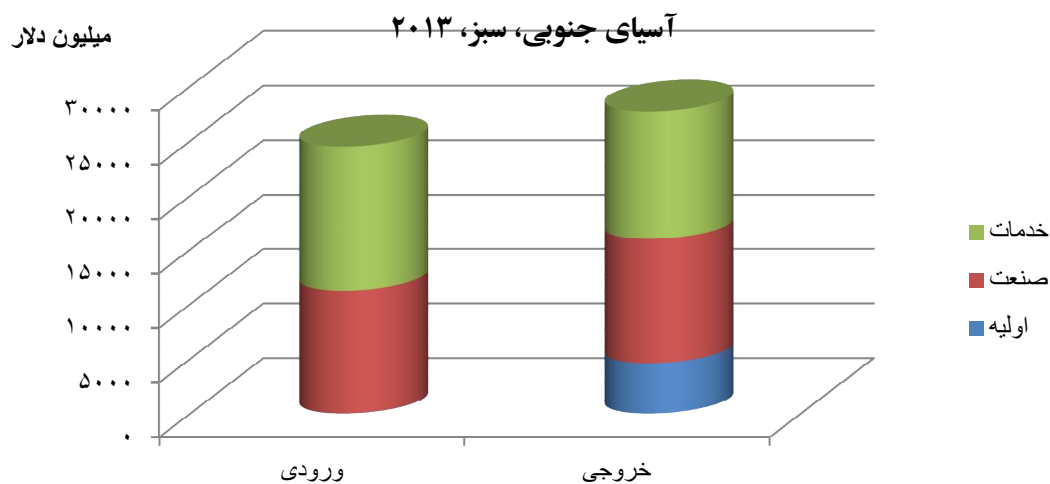
جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی مربوط به آسیای جنوبی در جدول (۶) و نمودارهای (۹) و (۱۰) نشان داده شده است. همان طور که مشاهده می شود، بخش صنعت سهم بزرگی از سرمایه گذاری های ادغامی و اکتسابی را در سال ۲۰۱۳ به خود اختصاص داده است.

جدول (۶): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی در آسیای جنوبی، میلیون دلار

ادغامی و اکتسابی				سبز				
خروجی		ورودی		خروجی		ورودی		
۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	
۳۱۰۴	۱۶۲۱	۲۸۲۱	۴۷۸۴	۲۷۷۱۴	۲۷۷۱۴	۳۹۵۲۵	۲۴۴۹۹	مجموع
-۷۰	۱۴۸۲	۱۳۰	۲۸	۴۶۰۲	۴۶۰۲	۱۶۵	۲۳	اولیه
۷۱۸	۹۲۰	۱۲۳۲	۴۶۰۸	۱۱۳۶۵	۱۱۳۶۵	۱۶۳۳۳	۱۱۲۲۰	صنعت
۲۴۵۶	-۷۸۱	۱۴۵۹	۱۴۸	۱۱۷۴۷	۱۱۷۴۷	۲۳۰۲۷	۱۳۲۵۶	خدمات

منبع: آنگناده، ۲۰۱۴

نمودار (۹): سرمایه گذاری مستقیم خارجی، به تفکیک بخش

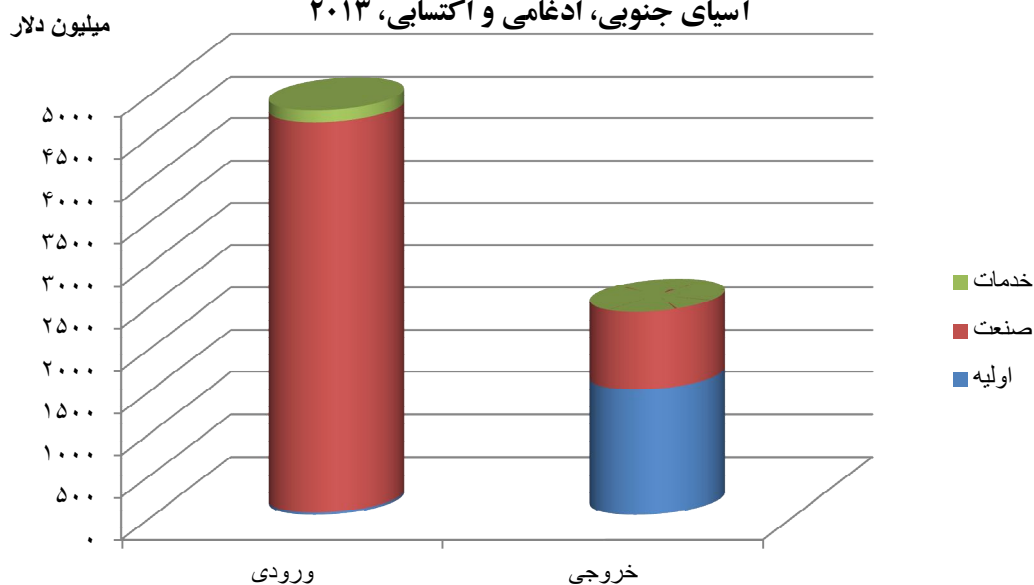

منبع: آنگناده، ۲۰۱۴

معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار (۱۰) : سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش

آسیای جنوبی، ادغامی و اکتسابی، ۲۰۱۳

منبع : آنکتاد، ۲۰۱۴

✓ آسیای غربی

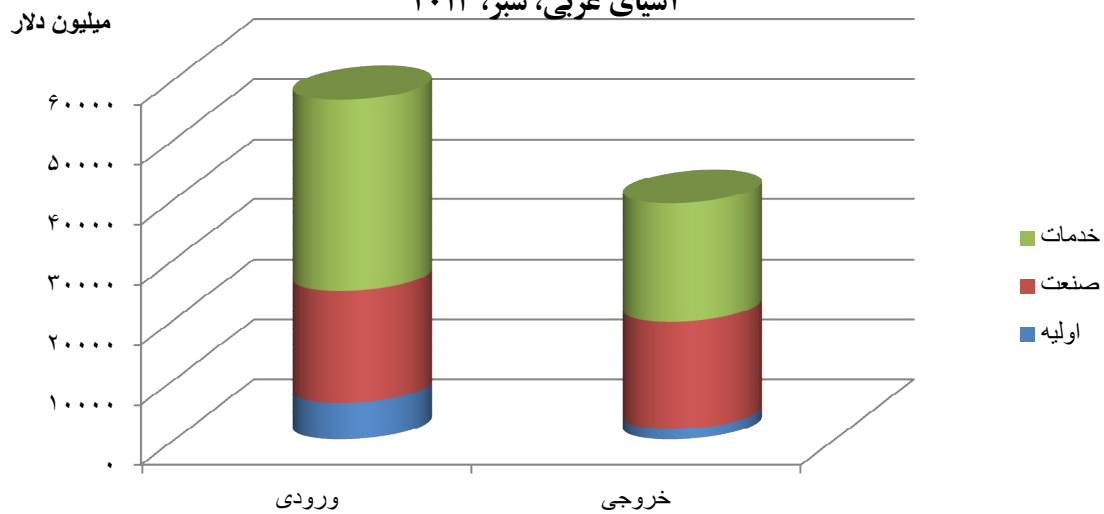
همان طور که در جدول (۷) و نمودارهای (۱۱) و (۱۲) مشاهده می شود، بخش خدمات بیشترین سهم را از پروژه های سرمایه گذاری سبز و ادغامی و اکتسابی در سال ۲۰۱۳ دارا می باشد.

جدول (۷) : سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی آسیای غربی، میلیون دلار

ادغامی و اکتسابی				سبز				
خروجی		ورودی		خروجی		ورودی		
۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	
۱۱۳۹۰	۸۰۷۷	۸۲۱۹	۲۰۶۵	۳۵۰۶۹	۳۹۲۴۰	۴۴۶۶۸	۵۶۵۲۷	مجموع
۲۱	۴۷۶	۲۳۳	۳۵۷	۳۷	۱۷۰۱	۲	۵۹۹۰	اولیه
۱۶۶۸	۶۱	۲۵۶۸	۴۵۱	۱۲۴۰۱	۱۷۸۸۰	۲۰۲۴۹	۱۸۶۹۲	صنعت
۹۷۰۰	۷۵۴۰	۵۴۱۹	۱۲۵۷	۲۲۶۳۰	۱۹۶۵۹	۲۴۴۱۷	۳۱۸۴۵	خدمات

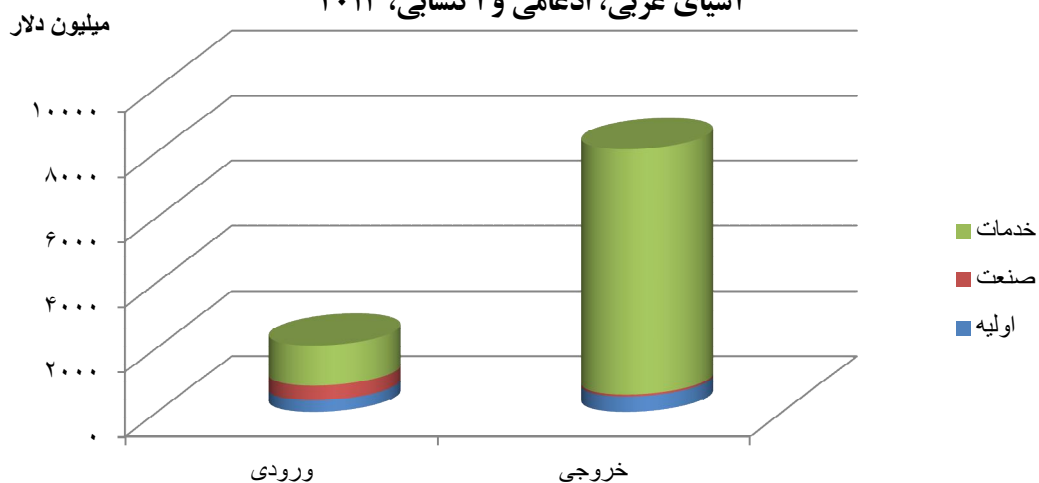
منبع : آنکتاد، ۲۰۱۴

نمودار (۱۱): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش آسیای غربی، سبز، ۲۰۱۳

منبع: آنگتاد، ۲۰۱۴

نمودار (۱۲): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش آسیای غربی، ادغامی و اکتسابی، ۲۰۱۳

منبع: آنگتاد، ۲۰۱۴

✓ آمریکای لاتین و کارائیب

همان طور که جدول (۸) و نمودارهای (۱۳) و (۱۴) نشان می دهند در آمریکای لاتین و کارائیب، بخش خدمات بیشترین سهم را از پروژه های سرمایه گذاری سبز و بخش اولیه بیشترین سهم را از جریان ورودی سرمایه گذاری های ادغامی اکتسابی در سال ۲۰۱۳ به خود اختصاص داده اند.

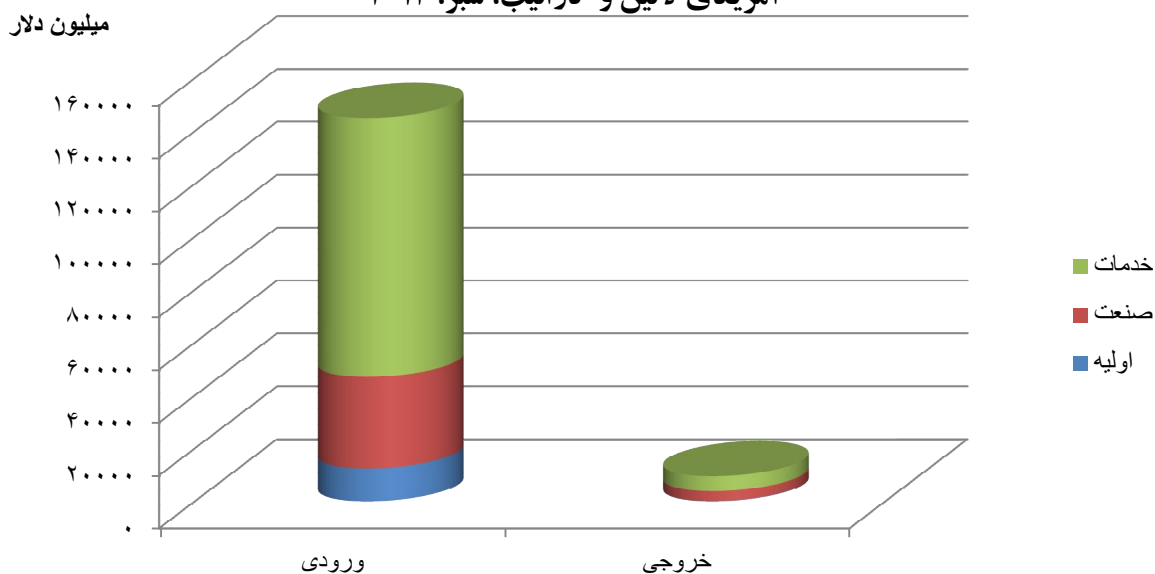
معاونت بررسی های اقتصادی

جدول (۸): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی آمریکای لاتین و کارائیب، میلیون دلار

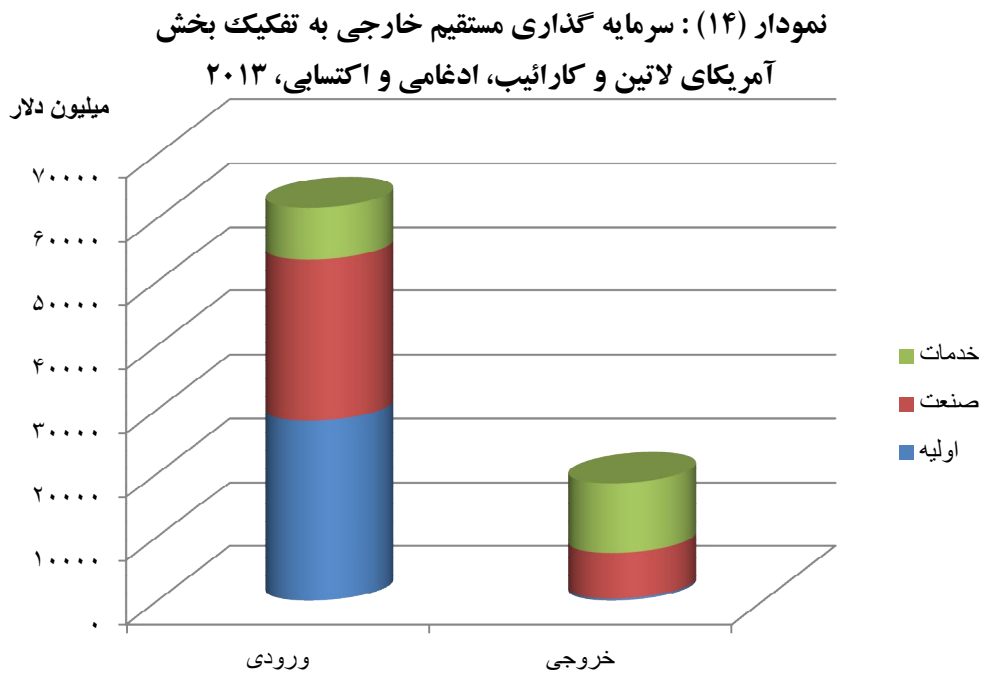
ادغامی و اکتسابی				سبز				
خروجی		ورودی		خروجی		ورودی		
۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	
۳۳۶۷۳	۱۸۴۷۹	۲۴۰۵۰	۶۱۶۱۳	۹۵۰۸	۱۸۲۵۷	۶۹۷۳۱	۱۴۵۰۶۶	مجموع
۸۲۳	۳۰۹	-۲۵۵۰	۲۸۲۵۴	۱۵۹	۴۰۰	۵۵۵۷	۱۲۴۸۵	اولیه
۴۸۴۹	۷۱۵۳	۹۵۷۳	۲۵۱۳۸	۳۷۴۵	۴۲۹۲	۳۲۲۳۶	۳۴۶۳۰	صنعت
۲۸۰۰۱	۱۱۰۱۷	۱۷۰۲۷	۸۲۳۰	۵۶۰۵	۹۹۶۶	۳۱۹۳۹	۹۷۹۵۲	خدمات

منبع: آگتناد، ۲۰۱۴

نمودار (۱۳): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش آمریکای لاتین و کارائیب، سبز، ۲۰۱۳

منبع: آگتناد، ۲۰۱۴

منبع: آنتناتاد، ۲۰۱۴

۲. کشورهای توسعه یافته

در کشورهای توسعه یافته، بخش خدمات بیشترین سهم از سرمایه گذاری های سبز و ادغامی و اکتسابی را در سال ۲۰۱۳ به خود اختصاص می دهد. جریان سرمایه گذاری خارجی کشورهای توسعه یافته در جدول (۹) و نمودارهای (۱۵) و (۱۶) نشان داده شده است.

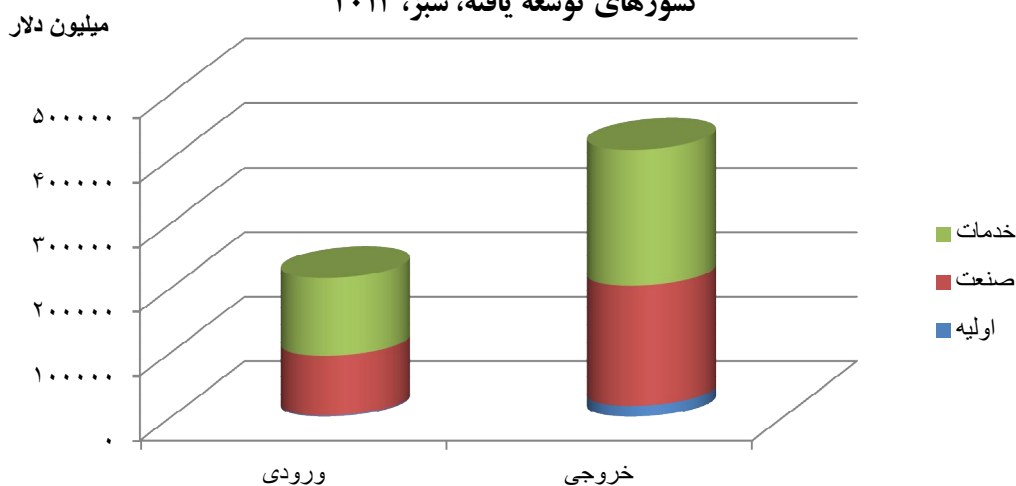
معاونت بررسی های اقتصادی

جدول (۹): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی کشورهای توسعه یافته، میلیون دلار

ادغامی و اکتسابی				سبز				
خروجی		ورودی		خروجی		ورودی		
۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	
۱۸۳۹۱۴	۱۵۱۷۵۲	۲۶۸۶۵۲	۲۳۹۶۰۶	۴۱۳۵۴۱	۴۱۳۵۴۱	۲۲۴۶۰۴	۲۱۵۰۱۸	مجموع
-۱۰۴۰۶	-۴۱۹۰۳	۵۰۱۶۱	۳۹۳۴۶	۱۶۹۷۹	۱۶۹۷۹	۹۲۲۲	۱۶۸۷	اولیه
۱۱۷۰۶۸	۷۹۹۹۳	۱۰۹۴۸۱	۸۶۶۱۷	۱۸۶۲۷۸	۱۸۶۲۷۸	۸۸۷۱۲	۹۲۷۴۸	صنعت
۷۷۲۵۲	۱۱۳۶۶۲	۱۰۹۰۱۰	۱۱۳۶۴۳	۲۱۰۲۸۵	۲۱۰۲۸۵	۱۲۶۶۷۰	۱۲۰۵۸۴	خدمات

منبع: آنتنآد، ۲۰۱۴

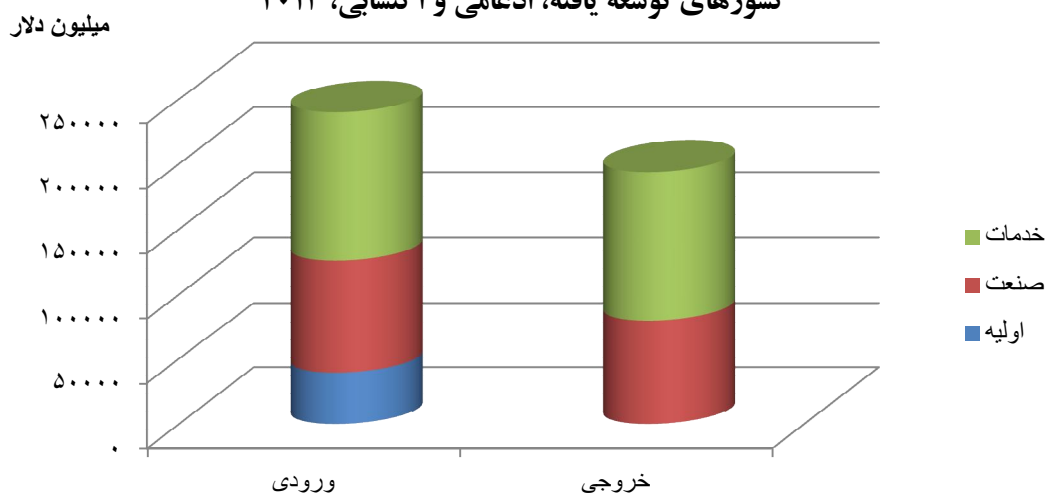
نمودار (۱۵): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش کشورهای توسعه یافته، سبز، ۲۰۱۳

منبع: آنتنآد، ۲۰۱۴

معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار (۱۶): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش کشورهای توسعه یافته، ادغامی و اکتسابی، ۲۰۱۳

منبع: آنگتاد، ۲۰۱۴

۳. اقتصادهای در حال گذار

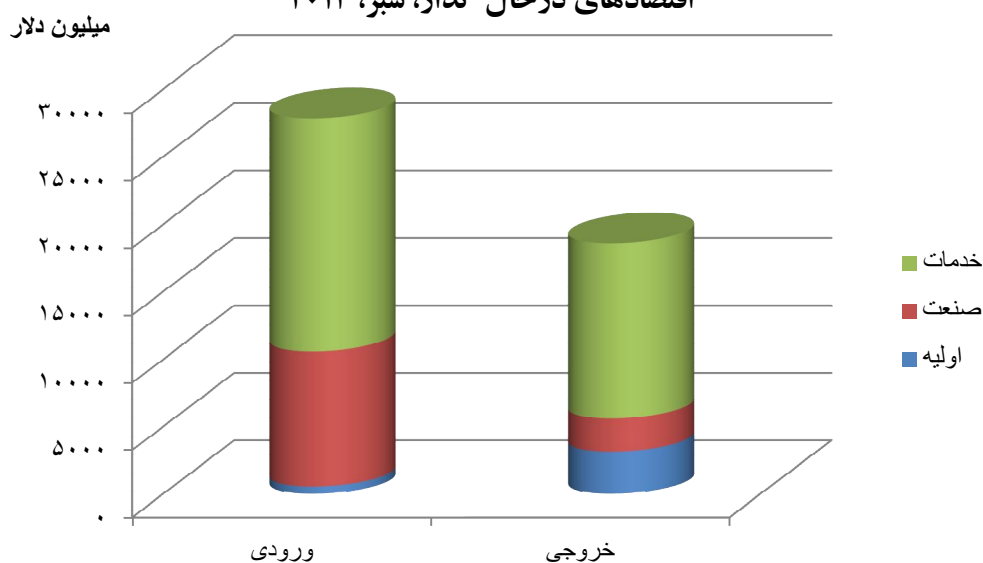
همان طور که در جدول (۱۰) و نمودارهای (۱۷) و (۱۸) مشاهده می شود، در سال ۲۰۱۳ سهم بخش های اولیه و خدمات از پروژهای سرمایه گذاری ادغامی و اکتسابی در اقتصادهای در حال گذار منفی بوده است و بخش خدمات بیشترین سهم را از پروژهای سرمایه گذاری سبز در این سال دارا می باشد.

جدول (۱۰): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش های اقتصادی اقتصادهای در حال گذار، میلیون دلار

ادغامی و اکتسابی				سبز				
خروجی		ورودی		خروجی		ورودی		
۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۲	۲۰۱۳	
۹۲۹۶	۵۶۹۷۰	۶۸۵۲	-۳۸۲۰	۹۹۵۰	۱۸۶۱۱	۳۹۳۸۹	۲۷۸۶۸	مجموع
۲۱۷۳	۵۵۶۸۷	-۱۱۹۳	-۳۷۲۶	۱۴۵	۳۱۴۶	۲۶۰۴	۵۶۰	اولیه
-۵۴۷	-۲۴	۳۴۰	۲۸۱۳	۶۴۹۶	۲۴۶۲	۱۸۱۳۴	۱۰۰۴۱	صنعت
۷۶۶۹	۱۳۰۷	۷۷۰۵	-۲۹۰۷	۳۳۱۰	۱۳۰۰۳	۱۸۶۵۱	۱۷۲۶۷	خدمات

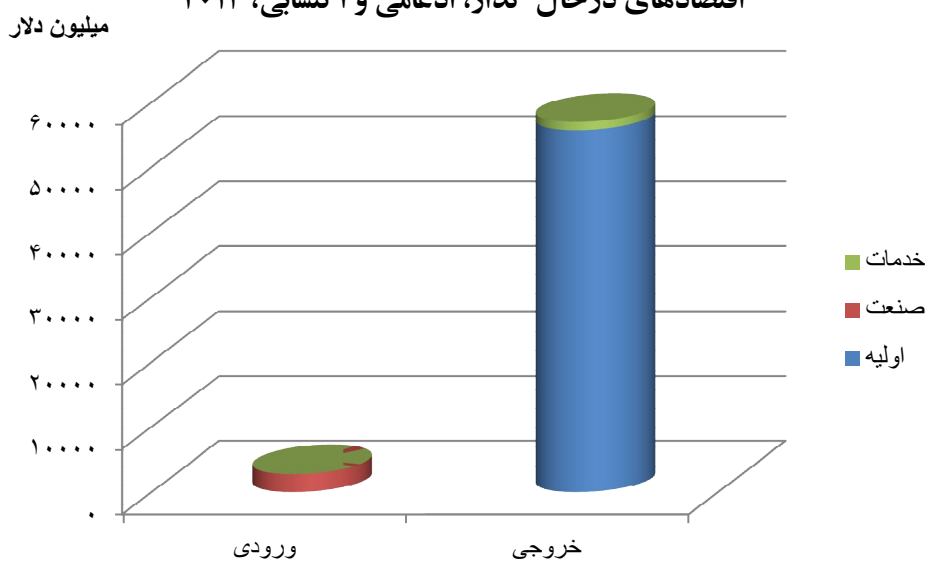
منبع: آنگتاد، ۲۰۱۴

نمودار (۱۷): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش
اقتصادهای در حال گذار، سبز، ۲۰۱۳

منبع: آتکناد، ۲۰۱۴

نمودار (۱۸): سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تفکیک بخش
اقتصادهای در حال گذار، ادغامی و اکتسابی، ۲۰۱۳

منبع: آتکناد، ۲۰۱۴

نقش سرمایه گذاری مستقیم خارجی در برخی از متغیرهای اقتصادی

همان طور که در جدول (۱۱) مشاهده می شود، فروش وابستگان خارجی^{۱۷} در سال ۲۰۱۳ نسبت به سال قبل ۹,۴ درصد افزایش داشته که بیشتر ناشی از رشد اقتصادی بالا و افزایش مصرف در کشورهای در حال توسعه و

^{۱۷} Foreign Affiliates

معاونت بررسی های اقتصادی

اقتصاد های در حال گذار بوده است.^{۱۸} نرخ رشد ۷,۹ درصدی دارایی های خارجی نیز منعکس کننده علمکرد قوی بازار سهام و در راستای نرخ رشد موجودی خروجی سرمایه است. اشتغال و ارزش افزوده وابستگان خارجی نیز در سال ۲۰۱۳ حدود ۵ درصد رشد داشته که تقریباً برابر با نرخ رشد جریان خروجی سرمایه گذاری در این سال می باشد.

سهام شرکت های وابسته های خارجی در رشد ۲ درصدی تولید ناخالص داخلی جهان در سال ۲۰۱۳ برابر با ۰,۵۵ واحد درصد و در رشد ۲,۵ درصدی صادرات کالا و خدمات جهان در سال ۲۰۱۳ برابر با ۰,۸ واحد درصد است. ارقام مذکور نقش و اهمیت جذب سرمایه گذاری خارجی را در بهبود متغیرهای کلان اقتصادی کشورها نمایان می سازد.

جدول (۱۱): شاخص های منتخب سرمایه گذاری مستقیم خارجی و تولید جهانی^{۱۹}، (میلیارد دلار)

رشد (درصد)	۲۰۱۳	۲۰۱۲	
۲,۰۲	۷۴۲۸۴	۷۲۸۰۷	تولید ناخالص داخلی
۲,۵۰	۲۳۱۶۰	۲۲۵۹۳	صادرات کالاها و خدمات
۹,۱۷	۱۴۵۲	۱۳۳۰	جریان ورودی سرمایه
۴,۷۵	۱۴۱۱	۱۳۴۷	جریان خروجی سرمایه
۹,۲۷	۲۵۴۶۴	۲۳۳۰۴	موجودی ورودی سرمایه ^{۲۰}
۱۰,۰۲	۲۶۳۱۳	۲۳۹۱۶	موجودی خروجی سرمایه ^{۲۱}
۹,۴۴	۳۴۵۰۸	۳۱۵۳۲	فروش وابستگان خارجی
۵,۶۸	۷۴۹۲	۷۰۸۹	ارزش افزوده وابستگان خارجی
۷,۸۸	۹۶۶۲۵	۸۹۵۶۸	دارایی وابستگان خارجی
۵,۳۲	۷۰۷۲۶	۶۷۱۵۵	اشتغال وابستگان خارجی (هزار نفر)
۲,۵۰	۷۷۲۱	۷۵۳۲	صادرات وابستگان خارجی

منبع: آنکتاد، ۲۰۱۴

^{۱۸} یک وابسته خارجی، یک بنگاه در قالب شرکتی (incorporated) یا غیرشرکتی (unincorporated) است که یک سرمایه گذار خارجی سهم قابل توجهی در مدیریت آن بنگاه دارد (آنکتاد، ۲۰۰۷). بنگاه غیرشرکتی به تولید کننده ای اطلاق میشود که به عنوان واحد یا شخص حقوقی، جدا از مالک یا مالکان آن موجودیت نداشته و داراییهای ثابت و سایر داراییهای مورد استفاده در این بنگاه، به مالکان آن (به عنوان اشخاص حقیقی) تعلق دارد. بنابراین، در انواع مبادله با واحدهای دیگر، مالکان بنگاههای مذکور دارای مسئولیت میباشند. (مفاهیم اساسی اقتصادی - بانک مرکزی)

^{۱۹} International Product

^{۲۰} FDI Inward Stock

^{۲۱} FDI Outward Stock

معاونت بررسی های اقتصادی

همان طور که در جدول (۱۲) مشاهده می شود، در سال ۲۰۱۳، تولید داخلی ۱۰۰ شرکت برتر فراملی^{۲۲} که بر اساس دارایی، فروش و اشتغال داخلی اندازه گیری می شود، نسبت به تولید خارجی آن ها رشد بیشتری داشته است. اثرات ناشی از استمرار پیامدهای منفی بحران های اقتصادی بر تولیدات و اشتغال اقتصادهای توسعه یافته موجب کاهش بین المللی سازی^{۲۳} شده است که می تواند توسط برگشت برخی از سرمایه گذاری ها به مبادی سرمایه گذاری خارجی و تخصیص مجدد تولید این شرکت های فراملی در کشور مبدأ^{۲۴} توضیح داده شود.^{۲۵} (به عبارت دیگر، سرمایه گذاری خارجی این شرکت ها کاهش یافته است.)

جدول (۱۲): آمار بین المللی سازی ۱۰۰ شرکت بزرگ فراملی جهان، میلیارد دلار، هزار نفر، درصد

رشد	۲۰۱۳	۲۰۱۲	دارایی ها
۳	۵۶۲۰	۵۴۳۵	داخلی
۲	۸۰۳۵	۷۸۸۸	خارجی
۲	۱۳۶۵۵	۱۳۳۲۳	کل
۰	۵۹	۵۹	سهم خارجی
فروش			
۷	۳۲۶۴	۳۰۵۵	داخلی
۳	۶۰۵۷	۵۹۰۰	خارجی
۴	۹۳۲۱	۸۹۵۵	کل
-۱	۶۵	۶۶	سهم خارجی
اشتغال			
۵	۷۴۸۲	۷۱۲۵	داخلی
۰	۹۸۱۰	۹۸۲۱	خارجی
۲	۱۷۲۹۲	۱۶۹۴۶	کل
-۱	۵۷	۵۸	سهم خارجی

منبع : آنکتاد، ۲۰۱۴

جدول (۱۳) نشان می دهد که سطح بین المللی سازی در ۱۰۰ شرکت بزرگ فراملی کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای در حال گذار در سال ۲۰۱۲ نسبت به سال قبل با ثبات باقی مانده است. اگرچه این اتفاق، نه ناشی از کاهش سرمایه گذاری خارجی، بلکه به علت افزایش سرمایه گذاری های داخلی بوده است. در واقع ارقام

^{۲۲} اکثر این شرکت ها در اقتصادهای توسعه یافته قرار دارند.

^{۲۳} Internationalization

^{۲۴} Home Country

^{۲۵} منظور از بین المللی سازی، رشد تولید خارجی نسبت به تولید داخلی و یا سهم تولید خارجی (دارایی، فروش و اشتغال خارجی) از کل تولید (کل دارایی، فروش و اشتغال) است.

معاونت بررسی های اقتصادی

مطلق سرمایه گذاری خارجی و داخلی هر دو رشد داشته، ولی رشد بالاتر سرمایه گذاری داخلی منجر به افزایش سهم سرمایه گذاری های مذکور از کل سرمایه گذاری در آنها شده است.

در حالی که دارایی خارجی این شرکت ها در سال ۲۰۱۲، ۱۴ درصد رشد داشته، این رشد مشابه رشد دارایی های داخلی این شرکت ها (۱۳ درصد) در همین سال بوده است. رشد فروش و اشتغال داخلی این شرکت ها نیز در کشور مبدا، از فروش و اشتغال خارجی آن ها پیشی گرفته است. در حقیقت رشد ۱۹ درصدی فروش داخلی، نشان دهنده استحکام اقتصادهای در حال توسعه و در حال گذار می باشد.

جدول (۱۳): آمار بین المللی سازی ۱۰۰ شرکت بزرگ فراملی اقتصادهای در حال توسعه و در حال گذار

(میلیارد دلار، هزار نفر، درصد)

رشد	۲۰۱۲	۲۰۱۱	دارایی ها
۱۳	۴۰۲۵	۳۵۶۱	داخلی
۱۴	۱۵۰۶	۱۳۲۱	خارجی
۱۳	۵۵۳۱	۴۸۸۲	کل
۰	۲۷	۲۷	سهم خارجی
فروش			
۱۹	۲۱۷۲	۱۸۳۱	داخلی
۲	۱۶۹۰	۱۶۵۰	خارجی
۱۱	۳۸۶۳	۳۴۸۱	کل
-۴	۴۴	۴۴	سهم خارجی
اشتغال			
۴	۶۴۹۳	۶۲۱۸	داخلی
۳	۴۱۰۳	۳۹۷۹	خارجی
۴	۱۰۵۹۶	۱۰۱۹۷	کل
۰	۳۹	۳۹	سهم خارجی

منبع: آنکتاد، ۲۰۱۴

سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران و کشورهای منتخب

همان طور که در جدول (۱۴) و نمودار (۱۷) مشاهده می شود، سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران در سال های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ از تمام کشورهای منتخب کمتر بوده است. کشورهای برزیل و مکزیک به ترتیب دارای بیشترین میزان سرمایه گذاری در سال ۲۰۱۳، در میان این کشورها هستند. همچنین سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران در سال ۲۰۱۳ نسبت به سال قبل کاهش یافته و با رشد منفی ۳۵ درصد به ۳,۱ میلیارد دلار

معاونت بررسی های اقتصادی

رسیده است. بر اساس گزارش آنکتاب، سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران در سال ۲۰۱۳، عمدتاً مربوط به اکتشاف و تولید نفت بوده و تحریم های خارجی اثر منفی بر جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران داشته است، به طوری که جریان ورودی سرمایه گذاری در این سال، حدود یک سوم کاهش یافته و به ۳ میلیارد دلار رسیده است.

جدول (۱۴): جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران و کشورهای منتخب، میلیارد دلار

۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	
۲,۰	۳,۰	۳,۶	۴,۳	۴,۷	۳,۱	ایران
۱۹,۸	۸,۶	۹,۱	۱۶,۲	۱۳,۲	۱۲,۹	ترکیه
۷,۲	۱,۵	۹,۱	۱۲,۲	۱۰,۱	۱۱,۳	مالزی
۱۱,۲	۹,۰	۹,۵	۹,۸	۹,۵	۱۲,۲	کره
۴۷,۱	۳۵,۷	۲۷,۴	۳۶,۲	۲۴,۲	۲۸,۲	هند
۳۹,۵	۳۶,۵	۲۹,۲	۱۶,۳	۱۲,۲	۹,۳	عربستان
۹,۳	۴,۹	۱۳,۸	۱۹,۲	۱۹,۱	۱۸,۴	اندونزی
۹,۶	۷,۶	۸,۰	۷,۵	۸,۴	۸,۹	ویتنام
۴۵,۱	۲۵,۹	۴۸,۵	۶۶,۷	۶۵,۳	۶۴,۰	برزیل
۲۸,۳	۱۷,۳	۲۳,۴	۲۳,۴	۱۷,۶	۳۸,۳	مکزیک

منبع: آنکتاب، ۲۰۱۴

در جدول (۱۵) سهم کشورهای منتخب از کل جریان ورودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در جهان و نسبت سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تولید ناخالص داخلی نشان داده شده است.^{۲۶} سهم کشور ایران از کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی در جهان از سهم تمام کشورهای منتخب کمتر است. بیشترین سهم در سال ۲۰۱۳ به ترتیب مربوط به کشور برزیل و مکزیک می باشد.

کشور ویتنام با توجه به تولید ناخالص داخلی اندک نسبت به کشورهای منتخب دیگر، بیشترین نسبت سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تولید ناخالص داخلی را دارا می باشد. پس از کشور ویتنام، کشور مالزی دارای بیشترین نسبت مذکور در میان کشورهای منتخب است. کمترین نسبت سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تولید ناخالص داخلی متعلق به کشور ایران می باشد.

^{۲۶} یکی از اجزای تولید ناخالص داخلی، کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی است که شامل سرمایه گذاری داخلی و سرمایه گذاری خارجی می باشد.

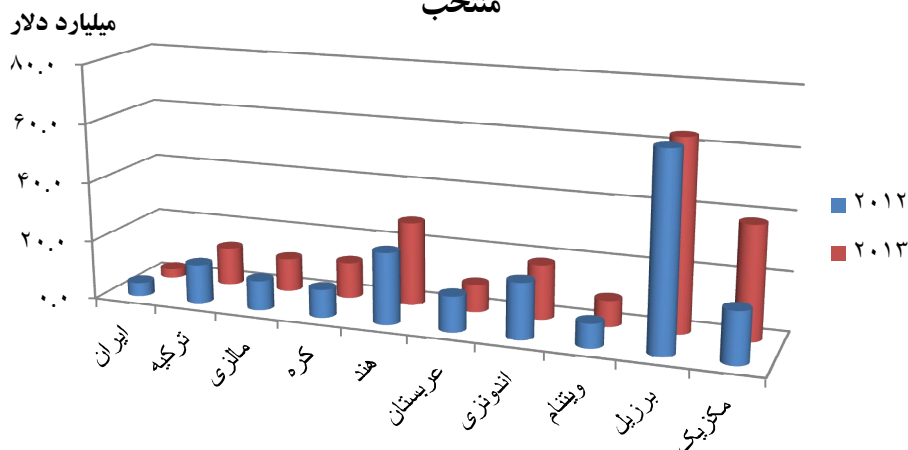
معاونت بررسی های اقتصادی

جدول (۱۵): سهم از کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی و سهم سرمایه گذاری مستقیم خارجی در تولید ناخالص داخلی، میلیارد دلار، درصد، ۲۰۱۳

سرمایه گذاری مستقیم خارجی	سهم از کل سرمایه گذاری مستقیم خارجی جهان	تولید ناخالص داخلی	نسبت سرمایه گذاری مستقیم خارجی به تولید ناخالص داخلی	
ایران	۰,۰۰۲	۳۶۸,۹	۰,۰۰۸	
ترکیه	۰,۰۰۹	۸۲۰,۲	۰,۰۱۶	
مالزی	۰,۰۰۸	۳۱۲,۴	۰,۰۳۶	
کره	۰,۰۰۸	-	-	
هند	۰,۰۱۹	۱۸۷۶,۸	۰,۰۱۵	
عربستان	۰,۰۰۶	۷۴۵,۲	۰,۰۱۲	
اندونزی	۰,۰۱۳	۸۶۸,۳	۰,۰۲۱	
ویتنام	۰,۰۰۶	۱۷۱,۳	۰,۰۵۲	
برزیل	۰,۰۴۴	۲۲۴۵,۶	۰,۰۲۹	
مکزیک	۰,۰۲۶	۱۲۶۰,۹	۰,۰۳۰	

منبع: آنگتاد، ۲۰۱۴

نمودار (۱۹): سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران و کشورهای منتخب

منبع: آنگتاد، ۲۰۱۴

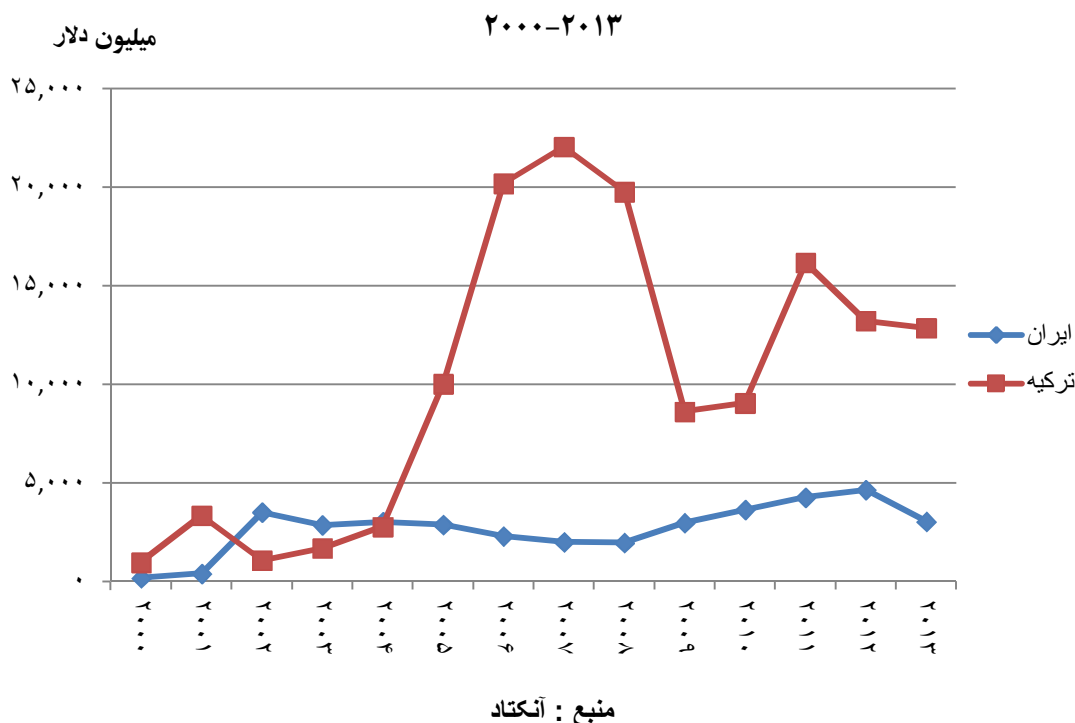
در نمودار (۲۰) روند سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشورهای ایران و ترکیه طی دوره ۲۰۱۳-۲۰۰۰ نشان داده شده است. در طی این دوره به جز سال های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۴ سطح سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشور ترکیه از کشور ایران بیشتر بوده و با نوسانات بیشتری نیز همراه بوده است. اگرچه در سال های اولیه دوره مورد

معاونت بررسی های اقتصادی

بررسی، سرمایه گذاری مستقیم خارجی در این دو کشور نسبتاً به یکدیگر نزدیک بوده، با رشد شدید سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشور ترکیه در طی سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۸، سطح سرمایه گذاری در این کشور، فاصله زیادی از سطح سرمایه گذاری در کشور ایران پیدا کرده است.

سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران طی سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۸ روند نزولی داشته، پس از آن تا سال ۲۰۱۲ با شیب ملایمی افزایش یافته است. در سال ۲۰۱۳ سرمایه گذاری مستقیم خارجی در هر دو کشور رشد منفی داشته، اگرچه کاهش سرمایه گذاری در کشور ایران شدیدتر بوده است. در سال مذکور ارزش سرمایه گذاری مستقیم خارجی در کشور ترکیه، بیش از چهار برابر سرمایه گذاری در کشور ایران می باشد.

نمودار (۲۰): سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران و ترکیه طی دوره

در جدول (۱۶) و نمودار (۲۱) موجودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی کشورهای ایران و ترکیه طی دوره ۲۰۰۰-۲۰۱۳ نشان داده شده است. همان طور که مشاهده می شود در ابتدای دوره، موجودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران و ترکیه فاصله کمی از یکدیگر داشته است، ولی از سال ۲۰۰۵ به بعد این فاصله بیشتر می شود به طوری که در سال ۲۰۱۳ موجودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ترکیه حدوداً سه برابر ایران است.

معاونت بررسی های اقتصادی

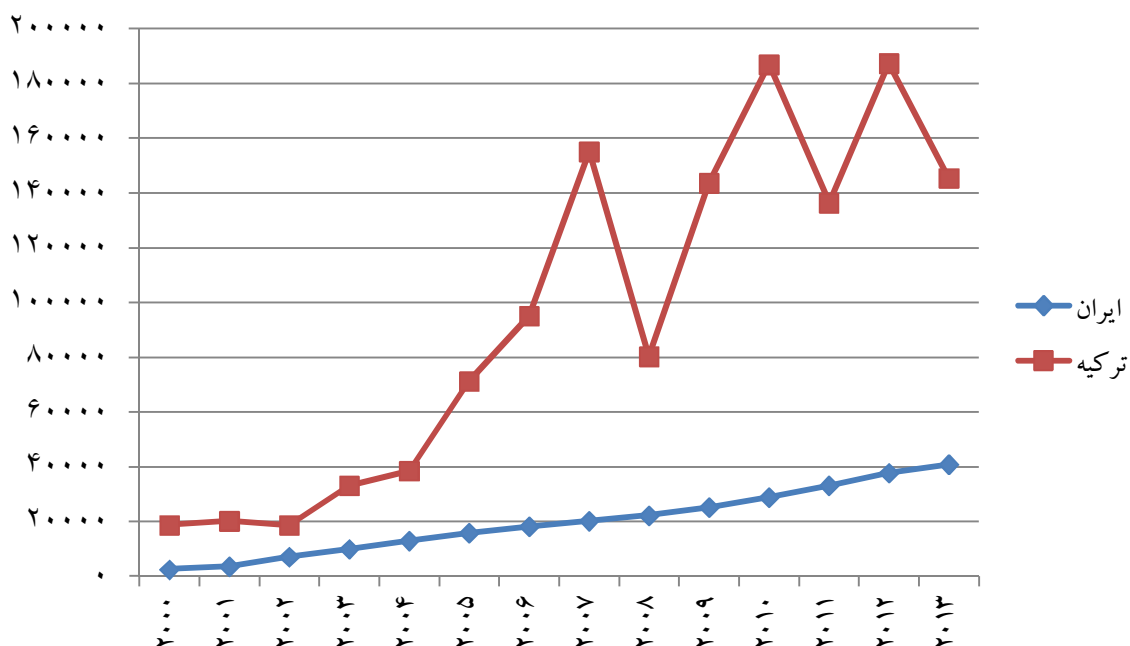
جدول (۱۶): موجودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران و ترکیه

ترکیه	ایران	سال
۱۸۸۱۲	۲۵۹۷	۲۰۰۰
۲۰۳۱۶	۳۶۸۲	۲۰۰۱
۱۸۸۱۱	۷۲۰۱	۲۰۰۲
۳۳۳۳۴	۱۰۰۷۹	۲۰۰۳
۳۸۵۹۱	۱۳۱۱۶	۲۰۰۴
۷۱۳۳۲	۱۶۰۰۵	۲۰۰۵
۹۵۱۲۷	۱۸۳۳۳	۲۰۰۶
۱۵۵۱۶۳	۲۰۳۴۱	۲۰۰۷
۸۰۳۸۵	۳۳۳۳۱	۲۰۰۸
۱۴۳۶۹۰	۲۵۳۰۴	۲۰۰۹
۱۸۶۹۳۷	۲۸۹۵۳	۲۰۱۰
۱۳۶۴۴۹	۳۳۳۳۰	۲۰۱۱
۱۸۷۳۸۷	۳۷۸۹۱	۲۰۱۲
۱۴۵۴۶۷	۴۰۹۴۱	۲۰۱۳

منبع: آنتکاد

نمودار (۲۱): موجودی سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران و ترکیه

میلیون دلار

منبع: آنتکاد

ضمیمه

حسابداری سرمایه گذاری مستقیم خارجی

ارقام جریانات سرمایه گذاری مستقیم خارجی به صورت خالص بیان می شوند (به صورت تفاضل بدهی ها^{۲۷} از اعتبارات^{۲۸} بین سرمایه گذاران مستقیم^{۲۹} و وابستگان خارجی آن ها).

کاهش در دارایی ها یا افزایش در بدهی ها به عنوان اعتبارات، با علامت مثبت در ترازپرداخت ها ثبت می شوند، در حالی که افزایش در دارایی ها یا کاهش در بدهی ها با علامت منفی وارد می شوند. بنابراین جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی با علامت منفی نشان می دهد که حداقل یکی از سه اجزای آن (آورده نقدی سهام داران، سودهای انباشته و وام های بین شرکتی) منفی بوده و توسط ارقام مثبت اجزای دیگر، جبران نشده است.

سرمایه گذاری مستقیم خارجی بر حسب نوع ورود

۱. **سبز:** در این نوع از سرمایه گذاری مستقیم خارجی یک شرکت مادر با ساختن زیرساخت ها و امکانات جدید، پروژه جدیدی را در یک کشور خارجی شروع می کند. علاوه بر این، اکثر شرکت های مادر با استخدام نیروی کار جدید، اشتغال بلندمدت را نیز در کشور خارجی افزایش می دهند.
۲. **ادغامی و اکتسابی:** این نوع از سرمایه گذاری ها جنبه هایی از مدیریت استراتژیک هستند و مربوط به خرید، فروش، تجزیه و ترکیب شرکت های مختلفی هستند که می توانند به رشد سریع یک شرکت در کشور مبدا کمک کنند. فعالیت های ادغامی و اکتسابی می توانند نوعی از تجدید ساختار تعریف شوند که منجر به سازماندهی مجدد یک شرکت با هدف رشد سریع و ارزش آوری مثبت برای آن شرکت می شوند.

سرمایه گذاری مستقیم خارجی بر حسب اجزای آن

۱. **آورده نقدی سهام داران^{۳۰}:** خرید سهام شرکت کشور مبدا توسط افراد خارجی (آنکتاد، ۲۰۰۶).
۲. **سودهای انباشته^{۳۱}:** سود تقسیم نشده بین سهام داران که دوباره در همان شرکت سرمایه گذاری می شود (آنکتاد، ۲۰۰۶).

^{۲۷} Debits

^{۲۸} Credits

^{۲۹} Direct Investors

^{۳۰} Equity Capital

^{۳۱} Reinvested Earnings

معاونت بررسی های اقتصادی

۳. وام های بین شرکتی^{۳۲}: مبادله های مالی^{۳۳} بین شرکت مادر و شرکت های وابسته آن (آنکتاد، ۲۰۰۶).

^{۳۲} Intra-Company Loans
^{۳۳} Financial Transactions